

Sygn. akt VU 1456/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st.sekr.sądowy Ilona Królikiewicz

po rozpoznaniu w dniu 9 kwietnia 2014 roku w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku **J. W. (1)**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.**

o emeryturę

na skutek odwołania J. W. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 20 września 2013r. sygn. (...)

oddala odwołanie.

Sygn. akt VU 1456/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 września 2013 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy J. W. (1) prawa do emerytury, podnosząc iż nie udowodnił wymaganych przepisami 15 lat pracy w warunkach szczególnych.

W odwołaniu od powyższej decyzji, złożonym w dniu 23 października 2013 roku, J. W. (1) wniósł o przyznanie żądanego prawa z uwagi na to, że przepracował wymagane 15 lat w warunkach szczególnych w Zakładzie (...) w O. .

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania. Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy zaliczył wnioskodawcy okres pracy w wymiarze 14 lat 2 miesięcy, z wyłączeniem okresów zasiłkowych w wymiarze 9 miesięcy i 12 dni tj. od 28 stycznia 1992 roku do 11 maja 1992, od 29 lipca 1994 roku do 2 stycznia 1995 roku, od 5 października 1995 roku do 26 października 1995 roku.

Na rozprawie w dniu 14 stycznia 2014 roku pełnomocnik wnioskodawcy wniósł dodatkowo o zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach okresów zasiłkowych .

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

J. W. (1) urodził się w dniu (...). W dniu 4 września 2013 roku złożył wniosek o przyznanie emerytury. Wnioskodawca nie pozostaje w stosunku pracy, nie jest członkiem OFE.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-4 w aktach ZUS)

Na dzień 1 stycznia 1999 roku skarżący udowodnił staż pracy wynoszący 27 lat, 3 miesiące i 12 dni, w tym 14 lat i 2 miesiące pracy w szczególnych warunkach, z wyłączeniem okresów zasiłkowych w wymiarze 9 miesięcy i 12 dni.

Do pracy w szczególnych warunkach organ rentowy nie zaliczył wnioskodawcy okresu pracy od 25 września 1972r. do 28 października 1974r. w (...) S. na stanowisku hydraulika.

(dowód: decyzja z dnia 20 września 2013 roku k.28, wyliczenie okresów nieskładkowych ZUS k. 31, odpowiedź na odwołanie k.6-7 akt sprawy)

W okresie od 25 września 1972 roku do 28 października 1974 roku wnioskodawca był zatrudniony w S. –S. Oddział w O.. Początkowo pracował na stanowisku hydraulika (do 31 sierpnia 1973r.), a następnie po nabyciu w dniu 1 września 1973r. uprawnień montera wewnętrznych instalacji budowlanych jako monter wewnętrznych urządzeń i instalacji . Z dniem 8 sierpnia 1974r. wnioskodawca został przeniesiony z Zakładu (...) Oddział w O. do Zakładu (...) Baza w S..

(dowód: karta przebiegu zatrudnienia- akta osobowe, umowa o pracę z dnia 19 września 1972r. – akta osobowe, angaż z 5.12.1972r. – akta osobowe, angaż z 1 marca 1973r.- akta osobowe, , upomnienie z dnia 19.04.1973r. – akta osobowe, pismo z 22.08.1973r. – akta osobowe, zaświadczenie kwalifikacyjne z 28.09.1973r. – akta osobowe, angaż z 8.10.1973r. – akta osobowe, pismo z 13.05.1974r. – akta osobowe, wniosek urlopowy z 15.07.1974r. – akta osobowe, umowa o czasowe przeniesienie z 7.08.1974r.- akta osobowe)

Wnioskodawca w okresie od 25 września 1972 roku do 7 sierpnia 1974r. pracował w Zakładach (...), gdzie była budowana suszarnia glinki oraz biurowiec. Zakres jego obowiązków był bardzo szeroki. Do podstawowych obowiązków wnioskodawcy należały prace hydrauliczne polegające na montowaniu rur wodnokanalizacyjnych w wykopach (do 3m) , montowaniu instalacji wewnętrznych (centralnego ogrzewania oraz wodnej) w budynku oraz na montowaniu kabin prysznicowych, wanien, umywalk, sedesów, armatury łazienkowej. Natomiast gdy nie było prac hydraulicznych wnioskodawca wykonywał różne prace budowlane: usuwał gruz, rozbierał stare fundamenty, pomagał zbrojarzom (przynosił i rozkładał drut), spawaczom (przytrzymywał spawane przez nich konstrukcje) oraz monterom konstrukcji (podawał blachę, ciął ją i wiercił w niej otwory).

(dowód: zeznania wnioskodawcy J. W. (1) protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku k.26 od minuty 31.40 do minuty 44.30 , zeznania świadka J. P. (1) protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku k.26 od minuty 04.42 do minuty 13.40 , zeznania świadka J. W. (2) protokół rozprawy z dnia 14 stycznia 2014 roku k.26 od minuty 13.40 do minuty 31.40, zeznania świadka J. R. protokół rozprawy z dnia 9 kwietnia 2014 roku k.51 od minuty 03.40 do minuty 10.58, zeznania świadka S. B. (1) k protokół rozprawy z dnia 9 kwietnia 2014 roku k. 51 od minuty 10.58 do 27.04)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2009r. Nr 153, poz. 1227) ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. w dniu 1 stycznia 1999 r.) osiągnęli:

1)okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat – dla kobiet i 65 lat – dla mężczyzn oraz

2)okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa (ust. 2).

W świetle powyższych regulacji żądanie wnioskodawcy należało rozpoznać w aspekcie przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), zwanego dalej rozporządzeniem. Z treści § 4 tego rozporządzenia wynika, iż pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach wymienione w Wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ten „wymagany okres zatrudnienia” to okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczalnymi do okresów zatrudnienia (§ 3 rozporządzenia), natomiast pracą w warunkach szczególnych jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tegoż aktu (§ 1 i § 2 rozporządzenia).

Zgodnie z art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, za pracowników zatrudnionych w warunkach szczególnych uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne i otoczenia.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach. Spełnienie pozostałych przesłanek nie było przedmiotem sporu, a jednocześnie nie budzi żadnych wątpliwości – wnioskodawca ma wymagany okres zatrudnienia, to jest 25 lat, ukończył 60 lat i nie był członkiem OFE.

Organ rentowy nie kwestionował faktu zatrudnienia wnioskodawcy w (...), S. I. w S.. Spornym pozostawał charakter pracy wykonywanej przez wnioskodawcę w okresie od dnia 25 września 1972 roku do 28 października 1974 roku tj. czy była to praca wykonywana w szczególnych warunkach, czy też nie.

Organ rentowy zakwestionował, aby wnioskodawca w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach, gdyż nie dysponował on świadectwem pracy w szczególnych warunkach. Wprawdzie stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 z późn. zm.), okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Brak zatem takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy, nie wyklucza dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego.

W będącej przedmiotem osądu sprawie Sąd ustalił charakter wykonywanej przez wnioskodawcę pracy na podstawie zeznań świadków: J. P. (1), J. W. (2), J. R., S. B. (1), wnioskodawcy oraz dokumentów zgromadzonych w aktach osobowych. Na wstępie należy podkreślić, że świadkowie nie pracowali z wnioskodawcą w całym spornym okresie zatrudnienia, a dopiero od 1973r. do 7 sierpnia 1974r. Z dniem 8 sierpnia 1974r. wnioskodawca został bowiem przeniesiony z Oddziału w O., gdzie pracowali świadkowie, do Bazy S. w S.. Świadkowie nie dysponują zatem wiedzą co do obowiązków pracowniczych wnioskodawcy ani w początkowym okresie jego zatrudnienia w S. w 1972r., ani

w końcowym okresie zatrudnienia tj. od 8 sierpnia 1974r. w S.. Jest to o tyle istotne, że wnioskodawca twierdził, że w początkowym okresie zatrudnienia (przez około pół roku) wykonywał prace wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach. Biorąc pod uwagę, że skarżący nie przedstawił na tą okoliczność żadnych dowodów, Sąd uznał jego zeznania w tym zakresie za gołosłowne i odmówił im wiary. Zwłaszcza, że również z dokumentów zawartych w aktach osobowych wnioskodawcy nie wynika, aby pracował on w takim charakterze. Wprawdzie J. R. zeznał, że wnioskodawca cały czas w spornym okresie pracował tylko i wyłącznie przy pracach wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach. Zważywszy jednak, że rozpoczął on pracę w S. dopiero 26 lipca 1973r., nie mógł dysponować wiedzą co do obowiązków wnioskodawcy przed tą datą. A wszak już po pół roku od zatrudnienia w firmie, czyli co najmniej od kwietnia 1973r., jak przyznaje sam wnioskodawca i potwierdzają pozostali świadkowie spektrum prac skarżącego było bardzo szerokie. Z tych względów Sąd nie podzielił zeznań J. R. w części, w jakiej twierdził, że wnioskodawca pracował tylko i wyłącznie przy pracach wodnokanalizacyjnych w głębokich wykopach. Jego zeznania w tej części są bowiem sprzeczne nie tylko z zeznaniami pozostałych świadków: J. P. (1), J. W. (2), S. B. (1), ale także samego wnioskodawcy. Wprawdzie większość jego obowiązków w spornym okresie wiązała się z pracami hydraulicznymi, ale były to nie tylko prace wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach, jak twierdzi J. R. (co więcej tych prac było wówczas zdecydowanie mniej), ale przede wszystkim prace przy montażu wewnętrznych urządzeń i instalacji c.o oraz instalacji sanitarnych. Wnioskodawca montował umywalki, kabiny prysznicowe, sedesy, armaturę łazienkową (krany), rozprowadzał rury do c.o i wody, montował grzejniki, zawory. Natomiast gdy nie było prac hydraulicznych wykonywał inne zleczone mu prace pomocnicze na budowie w charakterze pomocnika zbrojarza (przynosił i kładł drut), pomocnika spawacza (podtrzymywał spawaną konstrukcję) lub pomocnika montera konstrukcji stalowych (przynosił blachę, wiercił w niej otwory). Uczestniczył też w pracach budowlanych rozbiórkowych. Dodatkowo należy podnieść, że J. R. cały czas pracował w charakterze murarza pieców przemysłowych, a zatem nie miał stałego kontaktu z wnioskodawcą, a co za tym idzie szczegółowej wiedzy co do jego codziennych obowiązków. Biorąc pod uwagę, że również pozostali świadkowie nie pracowali w takim samym charakterze jak wnioskodawca (S. B. – murarz, J. P. – ślusarz-spawacz, J. W.- monter konstrukcji stalowych), aby prawidłowo ustalić pełny zakres obowiązków wnioskodawcy należało się oprzeć na spostrzeżeniach każdego z nich. Każdy ze świadków z pewnością bowiem spotykał się z wnioskodawcą w różnym czasie i widział go przy różnych pracach. A z zeznań pozostałych świadków oraz samego wnioskodawcy wynika, że spektrum prac J. W. (1) od 1973r. do 7 sierpnia 1974r., kiedy to razem pracowali w Oddziale S. w O., było bardzo szerokie, tak jak to wyżej przedstawiono. Wnioskodawca nie miał zatem stałych, niezmiennych obowiązków. Jego obowiązki zależały od aktualnych potrzeb pracodawcy.

Tymczasem z zestawienia § 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Zgodnie zaś z wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000r. II UKN 39/00, (OSNAP 2002/11/272) warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Wnioskodawca natomiast oprócz prac w szczególnych warunkach, do których należy zaliczyć prace wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach (wykaz A załącznika do rozporządzenia 7 lutego 1983 roku dział V poz. 1), wykonywał także prace wodnokanalizacyjne, które takiego charakteru nie miały, a mianowicie: montaż instalacji sanitarnych i grzewczych wewnątrz budynku, montaż urządzeń sanitarnych (kabiny prysznicowe, umywalki, sedesy, armatura).

Nie wszystkie bowiem roboty wodnokanalizacyjne są pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A działem V poz. 1, a tylko takie, które są wykonywane w głębokich wykopach. Zgodnie bowiem z utrwalonym stanowiskiem judykatury występujący w zwrocie: „roboty kanalizacyjne oraz budowa rurociągów w głębokich wykopach” spójnik „oraz” decyduje o tym, iż rzeczowniki po obu jego stronach pozostają w łączności miejsca,

czasu lub akcji. Dla zrozumienia treści tego przepisu należy również uwzględnić nie tylko wykładnię gramatyczną, ale kształt stylistyczny tekstu i szyk wyrazów pamiętając, że w języku polskim przy swobodnym szyku wyrazów informacje najistotniejsze często umieszczane są na końcu wypowiedzi. Nadto przepis prawa pozytywnego stanowi egzemplifikację określonej normy, w tym przypadku normy, zgodnie z którą z tytułu pracy w szczególnych warunkach przysługują dodatkowe uprawnienia. Przepis aktu niższego rzędu, stanowiący podstawę takich ustaleń, musi zatem opisywać sytuację odpowiadającą definicji pracy w szczególnych warunkach zawartej w ustawie, czyli pracę o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz znacznym stopniu uciążliwości albo wymagającą wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Nie może to być praca zwyczajna i powszechna, taka jak praca monter instalacji sanitarnych (hydraulika), polegająca na montowaniu oraz zapewnianiu prawidłowego funkcjonowania instalacji grzewczych, wodnokanalizacyjnych i gazowych w budynkach mieszkalnych, biurowych, przemysłowych. Roboty wodnokanalizacyjne wykonywane w takich warunkach nie mają cechy warunków szczególnych, które uzyskują dopiero poprzez opisanie ich okolicznościami miejsca „w głębokich wykopach”. Wniosek ten wspiera wykładnia historyczna. Już bowiem w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 1956 roku w sprawie zaliczania pracowników do kategorii zatrudnienia (Dz.U. Nr 39, poz. 176 ze zm.) wymienieni zostali jako pracownicy zatrudnieni przy robotach wodno-kanalizacyjnych oraz budowie rurociągów w głębokich wykopach: kopacze, rozpieracze, murarze kanałowi, spoiniarze, układacze przewodów, spawacze, monterzy kanałowi (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 marca 2009r., II UK 269/08, L.). Konkludując, roboty wodnokanalizacyjne, o których mowa w pkt 1 dziale V wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku, muszą być wykonywane w głębokich wykopach, tj. przy instalacjach znajdujących się poniżej gruntu, w sieciach kanalizacyjnych, studzienkach, instalacjach podziemnych. Identyczne zapatrywania wyraził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 27 stycznia 2012 roku w sprawie o sygn. akt II UK 103/11 (LEX nr 1130388), jak też Sąd Apelacyjny we Łodzi w wyroku z dnia 26 września 2012 r. w sprawie sygn. akt III AUa 349/12.

Również pozostałe prace wykonywane przez skarżącego w spornym okresie tj. prace pomocnicze na budowie: przynoszenie i rozkładanie drutu, podtrzymywanie spawanej konstrukcji, przynoszenie blach, wiercenie w nich otworów, rozbieranie starych fundamentów, nie były pracami w szczególnych warunkach zgodnie z wykazem A.

Skoro zatem wnioskodawca w spornym okresie wykonywał w ramach dnia roboczego oprócz prac w warunkach szczególnych (prace wodnokanalizacyjne w głębokich wykopach), także prace nie mające takiego charakteru (prace hydrauliczne oraz prace pomocnicze na budowie), to nie można uznać, że pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w warunkach szczególnych. Jest to zaś warunek niezbędny do zaliczenia danego okresu pracy do pracy w warunkach szczególnych.

Sąd nie zaliczył wnioskodawcy do pracy w szczególnych warunkach także okresu od 8 sierpnia 1974r. do 28 października 1974r., gdyż nie przedstawił on na ten okres swojej pracy jakichkolwiek dowodów. W tym okresie, jak wynika z dokumentu o przeniesieniu służbowym, skarżący został oddelegowany do pracy w S., a zeznający w sprawie świadkowie pracowali z wnioskodawcą jedynie w Oddziale w O., a zatem do 7 sierpnia 1974r. Z dokumentów zawartych w aktach osobowych wynika natomiast, że w tym okresie pracował jako monter wewnętrznych urządzeń i instalacji budowlanych. Praca w takim charakterze, jak wyżej szczegółowo przedstawiono, nie jest pracą w szczególnych warunkach.

Biorąc pod uwagę, iż wnioskodawca nie spełnił podstawowego warunku, od którego zależy przyznanie prawa do emerytury, a mianowicie nie wykazał 15-letniego okresu pracy w warunkach szczególnych, należy uznać że wydana przez organ rentowy decyzja jest prawidłowa, a zatem brak podstaw do uwzględnienia odwołania.

Okoliczności tej nie zmienia doliczenie wnioskodawcy do szczególnego stażu pracy przypadających w trakcie wykonywania tej pracy po 14 listopada 1991r. okresów niewykonywania pracy, za które otrzymał on wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w łącznym wymiarze **9 miesięcy i 12 dni**, które zostały niezasadnie pominięte przez organ rentowy.

Podstawą prawną przyznania wnioskodawcy prawa do emerytury jest bowiem art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, zgodnie z którym ubezpieczonemu przysługuje prawo do emerytury pod warunkiem spełnienia przesłanek do jej nabycia, za wyjątkiem wieku emerytalnego, w dniu 1 stycznia 1999r. Oznacza to, że do obliczenia stażu pracy w warunkach szczególnych stosuje się przepisy obowiązujące w dacie 1 stycznia 1999r., co wprost wynika z treści art. 184 ustęp 1 pkt 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W myśl bowiem tego przepisu ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948r. przysługuje emerytura, jeżeli **w dniu 1 stycznia 1999r.** osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze **wymaganym w przepisach dotychczasowych** do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat dla mężczyzn. O tym jakie okresy pracy zalicza się do pracy w szczególnych warunkach stanowi art. 32 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Brzmienie tego przepisu zmieniło się w dniu 1 lipca 2004r. Wówczas do art. 32 ustawy został dodany ustęp 1a, zgodnie z którym przy ustalaniu okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze nie uwzględnia się:

- okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa,
- okresów, w których na mocy szczególnych przepisów pracownik został zwolniony ze świadczenia pracy, z wyjątkiem okresu urlopu wypoczynkowego.

Zmiana brzmienia art. 32 ustawy z dnia 1 lipca 2004r. nie dotyczy jednak sposobu obliczania stażu pracy osób ubiegających się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy. W stosunku bowiem do tych osób staż pracy w szczególnych warunkach ustala się na dzień 1 stycznia 1999r według przepisów dotychczasowych., a zatem w ich brzmieniu w dniu 1 stycznia 1999r. W tej dacie art. 32 ustawy nie zawierał zapisu o nie uwzględnianiu do okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach okresów niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Z tych względów okresy niewykonywania pracy, za które pracownik otrzymał wynagrodzenie lub świadczenia z ubezpieczenia społecznego przypadające w trakcie wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub charakterze, podlegają zaliczeniu do stażu pracy w warunkach szczególnych ubezpieczonym ubiegającym się o emeryturę na podstawie art. 184 ustawy także, gdy przypadają one po dniu 14 listopada 1991r.

Wzajemny stosunek art. 184 i 32 ust 1 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS był wielokrotnie badany przez Sąd Najwyższy, który orzekł że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999r. okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach określonego w art. 184 ustawy wyklucza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a ustawy. Sąd Najwyższy uznał, że sytuacja osób wymienionych w art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z FUS opisywana w doktrynie jako ekspektatywa prawa podmiotowego, polega właśnie na spełnieniu się tylko części stanu faktycznego koniecznego do nabycia prawa, które poprzedza i zabezpiecza przyszłe prawo podmiotowe. Uwzględniając, że ochrona ekspektatywy może wynikać z jej istoty, lecz także zyskiwać wzmocnienie w prawie, Sąd Najwyższy stwierdził, że funkcję takiego wzmocnienia spełnił art. 184 ustawy wobec pozostających w toku stosunków nabywania prawa do emerytury z tytułu wykonywania zatrudnienia w warunkach szczególnych przed 1 stycznia 1999r. W przepisie tym ustawodawca utrwalił sytuację osób, które w dniu wejścia w życie ustawy wypełniły warunki stażu szczególnego i ogólnego i zadeklarował ich przyszłe prawo do emerytury w wieku wcześniejszym; przez wydanie tego przepisu nastąpił stan związania, tj. zobowiązania się przez Państwo do powstrzymania się od jakiegokolwiek ingerencji w istniejące prawo tymczasowe. Wobec tego przewidziana w ustawie ekspektatywa prawa do emerytury nie mogła wygasnąć na skutek nowej regulacji ustalania stażu zatrudnienia. Gwarancji przyszłego prawa do emerytury złożonej wobec osób, o których mowa w art. 184 ustawy, ustawodawca nie mógł już naruszyć przez ustalenie innego sposobu wyliczenia ich stażu ubezpieczenia. Stąd ocena, że wykazanie w dniu 1 stycznia 1999 r. określonego w art. 184 ustawy okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wyłącza ponowne ustalenie tego okresu po osiągnięciu wieku emerytalnego, według zasad wynikających z art. 32 ust. 1a pkt 1 obowiązujących po dniu 1 lipca 2004 r. Pogląd ten – zdaniem Sądu Najwyższego - wzmocnia treść art. 32 ust. 4 ustawy emerytalnej, odsyłająca w zakresie warunków emerytalnych do przepisów dotychczasowych (obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1999 r.) (tak por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2010r., II UK 313/09, OSNP 2011,

nr 19-20 poz. 260, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011r. , I UK 12/11, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2012r. , I UK 367/11).

Pomimo doliczenia do szczególnego stażu pracy uznanego przez organ rentowy w wymiarze 14 lat 2 miesięcy okresu zasiłkowego w łącznym wymiarze 9 miesięcy i 12 dni, wnioskodawca nadal nie legitymuje się 15 letnim stażem pracy w szczególnych warunkach.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji.